

Prace Zespołu do spraw wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej.

Uwagi facylitatorów do procesu wraz z komentarzami na zastrzeżenia członka Zespołu.

Uwagi ogólne do procesu:

Jako facylitatorzy pragniemy poinformować Państwa, że prace Zespołu były prowadzone w trudnych okolicznościach. Ze względu na potrzebę wdrożenia wyników prac Zespołu w roku 2025, prace Zespołu musiały odbyć się w krótkim czasie i wymagały od wszystkich uczestników procesu, włączając w to operatorów procesu jak i facylitatorów znacznego wysiłku.

Proces ten był również trudny pod względem merytorycznym. Wymagał pracy na dużym obszarze o znacznym stopniu skomplikowania. Jednocześnie zaproponowane zasady wskazywania lasów o wiodącej funkcji społecznej były skomplikowane. Wymagały ujęcia obszarów lasu oddzielnymi kryteriami, często nakładającymi się na siebie, wskazania im funkcji jak i sposobu wprowadzania zmian w prowadzeniu gospodarki leśnej: modyfikacji, ograniczeń bądź wyłączeń. Metodyka ta, choć logiczna, w praktyce okazała się trudna do wdrożenia w pracach Zespołu.

Ze względu na pilotażowy charakter procesu, Zespół nie posiadał gotowych wzorców postępowania i musiał niejako samemu wypracować odpowiedni sposób procedowania.

Kolejną istotną okolicznością utrudniającą pracę Zespołu był zróżnicowany poziom wiedzy członków Zespołu. Część z członków Zespołu posługiwała się językiem branżowym, oraz odnosiła się do zjawisk które są dla nich oczywistością, podczas gdy pozostali członkowie nie posiadali takich kompetencji, do czego mieli pełne prawo. Okoliczność ta spowodowała wykluczenie części członków Zespołu z dyskusji, choć reprezentowali oni bardzo istotną grupę interesów - mieszkańców.

Kolejną okolicznością utrudniającą pracę Zespołu było znaczące emocjonalne zaangażowanie członków Zespołu, co jest zrozumiałe ze względu na wagę omawianej tematyki. Niemniej okoliczność ta budowała napięcie w dyskusji oraz utrudniała pracę Zespołowi.

Ostatnią okolicznością utrudniającą pracę Zespołu jest brak zaufania społecznego do instytucji zarządzających Lasami Państwowymi i związany z nim brak zaufania do prowadzonego procesu ze względu na jego pilotażowy charakter oraz niewiadomą sprawczość procesu w przyszłości.

W trakcie trwania prac niektórzy członkowie Zespołu naruszali jedną z siedmiu zasad pracy Zespołu, jaką była zasada Dobrej Wiary (Konsultacje prowadzone są w duchu dialogu obywatelskiego. Strony słuchają się nawzajem, wykazując wolę zrozumienia odmiennych racji). Jako facylitatorzy, spotykając się z zastrzeżeniami ze strony członka Zespołu składamy następujące wyjaśnienia:

W trakcie spotkań Zespołu dochodziło wielokrotnie do prób obstrukcji prac Zespołu m.in. do: odnoszenia się przez członków Zespołu do nieistniejących dokumentów, wprowadzania pojęć które nie istnieją w profesjonalnej nomenklaturze, odnoszenia się do kwestii o charakterze politycznym, przywoływanie dyskusji prowadzonych w trakcie Ogólnopolskiej Narady o Lasach, w której uczestniczyło zaledwie kilku członków Zespołu, próby zakrzykiwania dyskusji, wielokrotne zadawania tych samych pytań celem przedłużenia

dyskusji, próby dezorientowania wypowiadających się wypowiedzi podważające sens prowadzenia prac Zespołu jak i zasad ich prowadzenia, które zostały jasno przedstawione w instrukcjach jak i regulaminie w trakcie drugiego spotkania Zespołu, kwestionowania Decyzji Ministra dotyczącej składu Zespołu.

Pojawiały się również wypowiedzi, podważające kompetencje innych członków Zespołu jak i ich profesjonalizm; przyrównywanie ich wypowiedzi do bajek, określanie ich jako bzdury - były one kierowane do przedstawicieli środowisk zawodowych, leśników jak i przedstawicieli samorządu. Działania te miały na celu wykluczenie z dyskusji pozostałych członków Zespołu. W korespondencji mailowej jeden z członków Zespołu wezwał facylitatorów do odbierania głosu członkom Zespołu, którzy reprezentują odmienne od jego stanowiska i opinie.

Jeden z członków Zespołu stosował wielokrotnie sformułowanie, iż wypowiada się jako "strona społeczna" sugerując, że reprezentuje on oczekiwania całego społeczeństwa a będąc jedynie reprezentantem organizacji pozarządowej. Wypowiedź ta wielokrotnie powtarzana sugeruje, że pozostali członkowie Zespołu, przede wszystkim przedstawiciele samorządów jak i instytucji publicznych, nie są reprezentami głosu społeczeństwa.

Wypowiedzi te, jak i korespondencja mailowa Zespołu spowodowały wprost rezygnację jednego z członka Zespołu z dalszych prac ze względu na wypowiedzi obrażające kierowane między innymi do jego osoby.

Zwracamy uwagę, że facylitator wielokrotnie zwracał uwagę niektórym członkom Zespołu, włączając w to autora wniesionych do procesu zastrzeżeń, o zaprzestanie obstrukcji. Zwracali na to uwagę również sami członkowie Zespołu, którzy prosili o możliwość przejścia do właściwej pracy Zespołu i zaprzestanie jałowych dyskusji.

W trakcie prac niektórzy członkowie Zespołu uniemożliwiali otrzymanie odpowiedzi na pytania, bądź otrzymanie wyjaśnień - w szczególności przedstawicielom samorządów, którzy nie posiadają wiedzy fachowej i nie znają nomenklatury zawodowej leśników twierdząc że kwestie te są oczywiste.

Facylitatorzy spotkali się również z wypowiedzią będącą zawołaną groźbą wobec nich, iż są właśnie poddawani procesowi ewaluacji i zostaną w raporcie skrytykowani. Wypowiedź ta nie została wypowiedziana na forum dla informacji wszystkich członków Zespołu, a skierowana bezpośrednio do facylitatorów.

Wypowiedź ta padła z ust członka Zespołu, który sam w trakcie prac Zespołu dokonał wielu naruszeń, włączając w to pisemne poświadczenie stanowiska przez osoby nie będące na spotkaniu bez upoważnienia, publikowanie tych stanowisk w mediach społecznościowych jak i złożenie scenariusza w imieniu osób które w istocie go nie poparły - co ma znamiona poświadczania nieprawdy. Fakt ten został odnotowany przez jednego z członków Zespołu wraz z wezwaniem do złożenia wyjaśnień, których nie udzielono. Facylitatorzy w dobrej wierze poprosili autora tych informacji o ich skorygowanie i ponowne przestanie do facylitatora - czego członek Zespołu nie dokonał.

Facylitatorzy zapoznali się również z informacjami w mediach społecznościowych, w których członek Zespołu jawnie przedstawił swoją rolę w pracy w Zespole: by jak najbardziej zaszkodzić Lasom Państwowym.

Poniżej znajdują się zastrzeżenia jednego z członków Zespołu i zostały one przez facylitatorów opatrzone komentarzem.

Paweł Pawlaczyk 23.10.2024.

Jako członek lokalnego Zespołu do spraw lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół aglomeracji: Gdańsk – Sopot – Gdynia, wnoszę na podstawie pkt. D.6.h regulaminu poniższe zastrzeżenia dotyczące organizacji i przebiegu prac Zespołu.

1. Proces został zorganizowany i przeprowadzony w sposób uniemożliwiający swobodne opracowanie szczegółowej propozycji obszarów lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół miast: Gdańsk – Sopot – Gdynia. Organizator procesu z góry ograniczył zasięg obszaru, który mógł być przedmiotem dyskusji, tylko do lasów nadleśnictwa Gdańsk, mimo że nawet w samych granicach miasta Gdańsk znajdują się także niektóre lasy nadleśnictwa Kolbudy. Organizator zignorował uwagi wstępne, złożone przez niektórych członków Zespołu jeszcze przed pierwszym spotkaniem, a sygnalizujące większy potencjalny zasięg lasów społecznych wobec Trójmiasta. Tym samym, proces został przeprowadzony niezgodnie z celem prac Zespołu określonym w pkt A.5 regulaminu. Tytuł raportu w konsekwencji nie odpowiada rzeczywistej treści procesu, który nie dotyczył „obszaru lasów społecznych wokół Gdańska, Sopotu i Gdyni”, ale dotyczył tylko „lasów społecznych na terenie nadleśnictwa Gdańsk”.

Komentarz facylitatorów:

Uwaga nie dotyczy działań facylitatorów.

2. Pomimo ujęcia w regulaminie zasady poszanowania czasu uczestników, proces został zorganizowany w sposób rażąco tego czasu nie szanujący. Na proces nie przeznaczono wystarczająco dużo czasu, a organizator procesu oczekiwał od członków Zespołu pracy w terminach nie biorących pod uwagę innych zajęć członków Zespołu, szantażując ich „obowiązującymi terminami”. Harmonogram prac Zespołu z góry uniemożliwiał osiągnięcie jego deklarowanego celu, tj. opracowanie szczegółowych propozycji zasad prowadzenia gospodarki leśnej na tych obszarach. Nie pozostawiał członkom Zespołu żadnego marginesu czasowego na głębsze przedyskutowanie ważnych dla nich kwestii i ewentualne dojście do zbliżenia stanowisk. Tym samym, proces został zaplanowany i przeprowadzony niezgodnie z celem prac Zespołu określonym w pkt A.5 oraz w pkt E.2.8 regulaminu.

Komentarz facylitatorów:

Termin i intensywność prac Zespołu wynikał z Polecenia Ministerstwa by wyniki jego prac zostały zakończone 31.10.2024. Facylitatorzy również ubolewają, że proces ten trwał krótko i wymagał od wszystkich członków Zespołu jak i facylitatorów pracy pod wyjątkową presją. Jako facylitatorzy pragniemy zwrócić uwagę, że wielokrotnie zwracaliśmy się do członków Zespołu by skupili się na pracy merytorycznej zmierzającej do wytyczonego w instrukcji celu zamiast prowadzenia dyskusji o charakterze formalnym, mającej niekiedy znamiona obstrukcji procesu.

Jedno ze spotkań warsztatowych, pierwotnie zaplanowanych na pracę zmierzającą do wytyczenia Lasów Społecznych - ze względu na protesty niektórych członków Zespołu

zostało poświęcone wyłącznie przedstawieniu prezentacji multimedialnych niektórych członków Zespołu i dyskusji plenarnej. Proponowana zmiana została zaakceptowana przez Zespół jednak trzeba nadmienić, że skróciła czas pracy warsztatowej Zespołu nad zagadnieniami merytorycznymi. Facylitatorzy wyraźnie zwracali uwagę, na ten fakt i ostrzegali przed krótkim czasem realizacji zadania. W wyniku zmiany harmonogramu wyraźnie zabrakło jednego spotkania, pozwalającego na finalną dyskusję Zespołu.

3. Moderujący proces zespół „facilitatorów”, zatrudniony przez Lasy Państwowe, nie zachował bezstronności, tj. różne czynności podejmowane w toku prac próbował realizować w ten sposób, że sugerowały one rozwiązania bliskie stanowisku Lasów Państwowych. Tym samym, „facilitatorzy” naruszyli punkt E.2.4 regulaminu, a zatrudniający ich Organizator nie dopełnił pkt E.2.3 regulaminu. Wprawdzie w mojej ocenie, te stronnicze czynności nie odniosły skutku, gdyż były skutecznie korygowane przez Zespół, ale sam fakt, że do nich doszło, wpłynął na proces, bo zmusił jego uczestników do poświęcania czasu i wysiłku na korygowanie stronniczości „facilitatorów”.

W szczególności, następujące sytuacje w mojej ocenie naruszały wymóg bezstronności moderatorów:

- A. „Facilitatorzy” przygotowali na spotkanie warsztatowe materiały (mapy robocze, do pracy na nich), przyjmujące a’priori propozycję wyznaczenia lasów społecznych opracowaną przez nadleśnictwo, a ignorując inne propozycje wyznaczenia lasów społecznych złożone wcześniej przez innych członków Zespołu, nie planując w ogóle dyskusji na ten temat. Dopiero pod wpływem krytycznych głosów ze strony Zespołu, rozszerzono dyskusję na całość nadleśnictwa Gdańsk;

Komentarz facylitatorów:

Facylitatorzy nie byli odpowiedzialni za sporządzanie map jak i określenie granic opracowania. Mapy zostały sporządzone przez RDLP zgodnie z interpretacją, że obszar problemowy dotyczy lasów Nadleśnictwa Gdańsk w granicach administracyjnych Gdańska, Sopotu i Gdyni oraz obrębów sąsiadujących. Zakres ten został poddany krytyce oraz skorygowany.

- B. „Facilitatorzy” kilkakrotnie próbowali podsumowywać dyskusję w sposób przedstawiający pogląd nadleśnictwa jako rzekomy „konsensus”, podzielany przez wszystkich członków Zespołu – mimo że przed takimi podsumowaniami dysponowali informacjami, że niektórzy członkowie Zespołu nie podzielają też rzekomego „konsensusu”. Takie nierzetelne podsumowania zawierały również w swojej „prezentacji podsumowującej na spotkaniu nr 5”, próbując w niej przedstawić jako „działania zaakceptowane przez Zespół” rozwiązania wcale przez Zespół nie akceptowane.

Komentarz facylitatorów:

Zadaniem facylitatorów jest dążenie do znalezienia konsensusu i zebranie materiałów wypracowanych przez zespół. Finalna prezentacja została przedstawiona w sposób taki, by zobrazować kwestie co do których członkowie Zespołu się zgadzają oraz zestawienie zdań

odrębnych. Facylitatorzy wyraźnie przedstawili metodę wskazywania “zdań zbieżnych” jak i zaznaczyli że jest to propozycja, która ma zostać poddana dyskusji. Każde zdanie odrębne - reprezentowane również przez Pana Pawlaczyka zostało zapisane w prezentacji podsumowującej, choć zostało ono zestawione zgodnie z podziałem na kryteria S1-S7. Ze względu na obstrukcje dyskusji nie udało się facylitatorom omówić szczegółowo prezentacji podsumowującej.

- C. W czasie prac warsztatowych między spotkaniami Zespołu, „facylitatorzy” rozsyłali mailowo do członków Zespołu, pracujących nad swoimi scenariuszami, przygotowane najprawdopodobniej w Lasach Państwowych (o sugerują rozwiązania techniczne i graficzne) mapki bez legendy a wyłącznie z obrazem kolorowych plam na terenie lasów, nie potrafiąc wyjaśnić (mimo zadawanych pytań) co mapki przedstawiając i w jakim celu są przesyłane. Grafika kolorowych plam stanowiła de facto sugestię rozwiązań przestrzennych.

Komentarz facylitatorów:

Facylitatorzy nie sporządzali w trakcie procesu żadnych map. Po spotkaniu zostali poproszeni o przekazanie materiałów roboczych, którymi dysponują. Zostały one przekazane z wyraźną adnotacją, że są to materiały robocze. Jako facylitatorzy nie byliśmy w stanie na żądanie jednego członka Zespołu *ad hoc* sporządzać map podobnie jak i RDLP. Materiały zostały przekazane w dobrej wierze, że mogą przynajmniej odrobinę pomóc w pracy członkom Zespołu.

- D. „Facylitatorzy” posługiwali się opracowaną w Lasach Państwowych instrukcją co do formy raportu końcowego i powoływali się na nią, zanim udostępnili ją członkom Zespołu. Powołując się na tę instrukcję, Pan Piotr Czyż przedstawiał także rzekome wymogi, których w rzeczywistości w tej instrukcji nie było.

Komentarz facylitatorów:

Zgodnie z dokumentem:

Zasady gospodarowania na obszarach o szczególnych walorach społecznych

Podpunkt: 3.2. Ramowe kierunki wzmocnienia funkcji społecznych określone są w formie kryteriów S1-S7.

Zgodnie z dokumentem:

WZMOCNIENIE OCHRONY LASÓW WAŻNYCH SPOŁECZNIE WOKÓŁ MIAST W OPARCIU O WYBRANE REKOMENDACJE I WYTYCZNE OGÓLNOPOLSKIEJ NARADY O LASACH opracowanego przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Punkt 1: Kryteria wyboru i potrzeby tymczasowego zabezpieczenia obszarów o szczególnych funkcjach społecznych:

“W procesie planowania i zarządzania zasobami przyrody niezwykle istotne jest uwzględnienie obszarów charakteryzujących się szczególnymi funkcjami społecznymi. Wyznaczenie takich terenów wymaga zastosowania jasno określonych kryteriów, które pozwalają na ich identyfikację i ochronę”.

Oba te dokumenty zostały udostępnione Zespołowi i jasno określają sposób wyznaczania lasów o wiodącej funkcji społecznej zgodnie z kryteriami S1-S7. Podsumowanie procesu zostało opracowane zgodnie z tymi wytycznymi.

- E. Proces został zakończony opracowaniem i przedstawieniem przez członków Zespołu kilku wariantowych propozycji – tzw. „scenariuszy” – wzmocnienia funkcji społecznych lasów w nadleśnictwie Gdańsk. „Facilitatorzy”, niezależnie od scenariuszy uczestników, opracowali dodatkowy, własny scenariusz i zatytułowali go „podsumowanie...”. W rzeczywistości nie miał on wcale charakteru „podsumowania”, ale przedstawiał wybiórczo poglądy i stanowiska niektórych członków Zespołu oraz pochodzące od nich ich informacje i dane przestrzenne, świadomie pomijając poglądy i stanowiska i informacje od innych członków Zespołu, jasno przez nich wyrażane w toku dyskusji. Falszywy tytuł „podsumowanie” mógł przy tym wpływać na jego postrzeganie i podświadomie pozycjonować ten scenariusz jako uprzywilejowany w stosunku do innych. W ten sposób „facilitatorzy” zaangażowali się merytorycznie w proces który mieli facilitować, promując określone stanowisko merytoryczne. Treść „scenariusza facilitatorów” była bliska stanowisku Lasów Państwowych. „Scenariusz facilitatorów” został ostatecznie zarzucony, ponieważ nikt z członków Zespołu go nie poparł, ale sama próba jego wprowadzenia do dyskusji stanowiła w mojej ocenie rażące naruszenie bezstronności.

Komentarz facylitatorów:

Zgodnie z ustaleniami w trakcie spotkania podsumowującego ustalono, że członkowie Zespołu reprezentujący zdania odrębne opracują własne scenariusze a scenariusz „Scenariusz - podsumowanie wniosków i informacji ze spotkań Zespołu” zostanie przedstawiony z wyłączeniem zdań odrębnych. Scenariusz ten był próbą znalezienia punktów zbieżnych członków Zespołu. Scenariusz „Podsumowanie...” został więc pozbawiony wniosków reprezentowanych przez członków Zespołu, którzy w sposób stanowczy sprzeciwiali się zaprezentowanemu opracowaniu i zadeklarowali opracowanie własnego scenariusza.

Nieprawdą jest że scenariusz facylitatorów bliski jest stanowisku Lasów Państwowych.

- 1. Obejmował on cały obszar nadleśnictwa.*
- 2. Zakładał wprowadzenie ograniczenia na całym obszarze nadleśnictwa (50%) zgodnie z dyskusjami przy stolikach.*
- 3. Wyłączenie wielu obszarów wskazywanych przez członków Zespołu, jak na przykład rekomendowane przez TPK rezerwaty oraz wszystkie lasy uzdrowiskowe wokół Sopotu, zgodnie z dyskusjami przy stolikach.*
- 4. Wprowadzał ograniczenia w wielu istotnych dla ekosystemu obszarach, np.: planowanych rezerwach, użytkach ekologicznych, stanowiskach dokumentacyjnych,*
- 5. Wprowadzał strefę buforową przy zwartej zabudowie, która cechowała się modyfikacją gospodarki leśnej ze szczególną uwagą na aspekty bezpieczeństwa.*
- 6. Wprowadzał strefy ochrony przed hałasem i zanieczyszczeniami.*

Sformułowanie "podsumowanie" odnosiło się do podsumowania wniosków jakie padały w trakcie pracy warsztatowej. Rzeczywiście tytuł ten okazał się niefortunny i spotkał się ze sprzeciwem niektórych członków Zespołu, z czym zgodzili się facylitatorzy. Opracowanie powinno nazywać się: "Scenariusz opracowany przez facylitatorów, stanowiący podsumowanie warsztatów, niezawierający propozycji osób, które zgłosiły własne scenariusze" - co dokładniej prezentowałoby jego ideę.

Przewodniczący i Wiceprzewodniczący Zespołu pozostali bierni wobec zgłaszanych przez członków Zespołu zastrzeżeń do czynności facylitatorów, w tym wobec sytuacji opisanej w pkt (e) powyżej.

4. Prowadzący spotkania Pan Piotr Czyż kilkakrotnie rażąco naruszył „najlepsze praktyki facylitacyjne”, do których przestrzegania był zobowiązany punktem E.2.4 regulaminu, dopuszczając się w stosunku do niektórych członków Zespołu wypowiedzi oceniających ich intencje i poglądy, a także wypowiedzi oceniających stanowiska członków Zespołu i klasyfikujących niektóre z nich jako „ekstremalne”, a inne jako „zrównoważone”. Choć nie zostałem osobiście dotknięty takimi wypowiedziami, to ich kierowanie przez „facylitatora” do innych członków Zespołu było dla mnie bulwersujące.

Komentarz facylitatorów:

Facylitator w trakcie dyskusji użył sformułowania radykalne, które odnosiło się do podejścia o charakterze całościowym. Od razu w dyskusji określił je jako sformułowanie robocze i niewłaściwie określające meritum podejścia i poprosił członków Zespołu, by sami sformułowali właściwsze określenie. Sformułowanie to zostało przez autora zastrzeżeń wyrwane z kontekstu wypowiedzi, której sensem była próba zidentyfikowania podejść członków Zespołu. Po spotkaniu facylitator przeprosił członków Zespołu za użycie tego określenia jak i poprosił o przedstawienie właściwej nazwy tego podejścia. Facylitator nie otrzymał takiej informacji zwrotnej.

5. Sam sposób prowadzenia prac Zespołu był w mojej ocenie daleki od „najlepszej praktyki facylitacyjnej”, wymaganej punktem E.2.4 regulaminu. Oceniam, że udział „facylitatorów” nie ułatwiał, a raczej utrudniał osiągnięcie celów procesu. Odniosłem wrażenie, że prowadzący proces Pan Piotr Czyż nie dążył – bądź nie umiał dążyć – do ułatwienia uczestnikom procesu dochodzenia do zbliżenia poglądów i być może dochodzenia do jakichś elementów porozumienia, ale dążył raczej do budowy, z wykorzystaniem poglądów i propozycji uczestników, własnej koncepcji rozwiązania zadania, według własnego jego rozumienia. W konsekwencji, większość czasu i energii w dyskusji członkowie Zespołu musieli przeznaczyć nie na próby zbliżenia własnych poglądów, a na prostowanie nietrafnych uogólnień i podsumowań dokonywanych przez „facylitatora”.

Komentarz facylitatorów:

Ze względu na napięty harmonogram prac obowiązkiem facylitatora było skracanie niektórych wypowiedzi członków Zespołu jak i oddalanie z dyskusji zagadnień, które nie dotyczyły tematyki prac Zespołu. Jest to obowiązkiem facylitatora.

Zespół fasilitatorów przygotował metodę zbierania wniosków w formie prac na mapach. Spotkał się on ze sprzeciwem zaledwie kilku członków Zespołu, którzy nalegali by ich propozycje stały się punktem odniesienia w dyskusji zupełnie pomijając głos pozostałych członków Zespołu.

Praca metodą stolikową na mapie dawała możliwość członkom Zespołu identyfikowanie obszarów zgodnych z przygotowanymi kryteriami S1-S7. Ze względu na obstrukcje dyskusji prowadzoną przez nielicznych członków Zespołu, między innymi przez autora zastrzeżeń jedna z grup roboczych nie doszła do znaczących wniosków, czego wynikiem była potrzeba przesłania opracowań własnych niektórych członków Zespołu.

6. W mojej ocenie, niezgodne z „najlepszą praktyką facilitacyjną” było w szczególności zakończenie procesu w chwili, gdy uczestnicy procesu, pracując w podgrupach, zaproponowali kilka alternatywnych scenariuszy organizacji lasów społecznych w nadleśnictwie Gdańsk. „Facilitator” wymagał od uczestników opowiedzenia się za jednym i tylko jednym z nich, pomijając głosy uczestników dostrzegających synergie między scenariuszem własnym i pewnymi rozwiązaniami proponowanymi przez innych, ograniczając możliwość bardziej zniuansowanego odniesienia się do poszczególnych propozycji i poszukiwania elementów zgodności między nimi. Taki potencjał istnieje szczególnie między scenariuszami nr 1, 2 i 3, co potwierdzają ich autorzy w korespondencji mailowej między członkami Zespołu.

W tym kontekście, zapisana przez „facilitatorów” teza, że „jedynym sposobem skonkretyzowania wskazań prac Zespołu jest przedstawienie ich w formie wykluczających się scenariuszy, traktowanych jako zdania odrębne” jest prawdziwa, ale stan taki w znacznej części jest skutkiem nieuszanowania potrzeb uczestników względem czasu potrzebnego na proces (por. zastrzeżenie nr 2) oraz skutkiem facilitacji procesu w sposób odległy od „najlepszej praktyki”.

Komentarz fasilitatorów:

Zasady prac nad scenariuszami odrębnymi zostały przedstawione w formie mailowej wszystkim członkom dyskusji. Zasady te były konkretyzacją ustaleń Zespołu w trakcie spotkania podsumowującego.

W tym mailu członkowie Zespołu zostali poinformowani o sposobie formułowania zdań odrębnych:

“7. Członkowie po przeanalizowaniu scenariuszy opowiedzą się za jedną z opcji - wybraną przez siebie i zgłoszą to do fasilitatorów w formie mailowej.”

Żaden z członków zespołu, włączając w to autora zastrzeżeń, nie wniósł do tego ustalenia uwag.

Jednocześnie informujemy, że w tym samym mailu poinformowaliśmy Zespół o złożeniu przez fasilitatorów swojego scenariusza - będącego podsumowaniem prac warsztatowych.

“4. Każdy z członków Zespołu lub grupa członków może opracować swój scenariusz. Do tej pory otrzymaliśmy 3 zgłoszenia. Dodatkowy scenariusz przedłożą facylitatorzy - będzie to synteza wniosków i informacji ze spotkań Zespołu.”

Ustalenie to również nie zostało zakwestionowane przez żadnego z członków Zespołu.

Niektórzy członkowie Zespołu natomiast, po czasie złożenia scenariuszy rozpoczęli wysyłać Zespołowi wiadomości kwestionujące zasadność złożenia scenariusza opracowanego przez facylitatorów, stanowiącego podsumowanie warsztatów, niezawierającego propozycji osób, które zgłosiły własne scenariusze. W ocenie facylitatorów działania te miały na celu wywołanie efektu mrozącego sugerującego by członkowie Zespołu nie popierali scenariusza opracowanego przez facylitatorów, gdyż jest on obciążony wadą formalną. Efektem tego była zwiększona polaryzacja stanowisk.

Zwracamy jednocześnie uwagę, że powodem odrzucenia przez Zespół raportu opracowanego przez facylitatorów w trakcie spotkania podsumowującego było kwestionowanie zasadności podejścia do problematyki na zasadzie punktów zbieżnych. Natomiast w sytuacji obecnej autorzy różnych scenariuszy, ze względu na niskie poparcie poszczególnych scenariuszy sugerują, że winny być one traktowane jako wspólne gdyż zawierają w sobie punkty zbieżne. Jest to niekonsekwentne podejście, oportunistyczne i w opinii facylitatorów nieuczciwe.

Praca w Zespole o tak mocnym stopniu polaryzacji oraz taką presją czasową jest szalenie trudna, zarówno dla członków Zespołu jak i facylitatorów. Dlatego jako facylitatorzy pragniemy podzielić się z Zespołem informacją, że również jesteśmy ludźmi i choć staramy się powstrzymać emocje, w sytuacjach skrajnych do których dochodziło w pracy w tym Zespole facylitator rzeczywiście poddał się tym emocjom co mogło spowodować nerwową reakcję autora zastrzeżeń. Z tego powodu facylitatorzy, w tym przede wszystkim Piotr Czyż do którego były kierowane uwagi krytyczne Pana Pawlaczuka pragnie przeprosić Pana Pawła Pawlaczuka za animozje jaka doszła pomiędzy nimi w trakcie prac Zespołu oraz złożyć możliwie dokładnie wyjaśnienia.

Pragniemy jednocześnie zwrócić uwagę, że przedstawione powyżej zastrzeżenia dotyczą zachowań jedynie niewielkiej części Zespołu a nie dotyczą w żadnym wypadku prac Zespołu jako całości. Zdecydowana większość członków Zespołu, reprezentujących często odmienne stanowiska prowadziła dyskusje w sposób bezkonfliktowy z szacunkiem dla zdań odmiennych.

Jednocześnie jako facylitatorzy jesteśmy gotowi w każdej chwili do złożenia stosownych wyjaśnień zarówno organizatorowi procesu, czyli Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych jak i Ministerstwu Klimatu i Środowiska.